

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
KÖRNYEZETVÉDELEM**

Időszak:

2013.február

Dátum:

2013. március 21.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
GAZDASÁGKUTATÓ KFT.

STRATEGOPOLIS
KOMMUNIKÁCIÓS TÁRSASÁG ÉS STRATÉGIAI ILLUMÓ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
MEGHOZOTT INTÉZKEDÉSEK	2
A BUDAPEST – KOMPLEX INTEGRÁLT SZENNYVÍZELVEZETÉSE PROJEKTJAVASLAT JÓVÁHAGYÁSA.....	2
<i>Intézkedés</i>	2
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	2
<i>SWOT elemzés</i>	3
VÍZIKÖZMŰ BERUHÁZÁSOK KIEMELT JELENTŐSÉGŰ ÜGGYÉ NYILVÁNÍTÁSA	4
<i>Intézkedés</i>	4
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	4
<i>SWOT elemzés</i>	5
A HULLADÉKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY ÉS VÉGREHAJTÁSI RENDELETEI	6
A VÍZIKÖZMŰ ÁGAZAT REFORMJA	7
EGYÉB POLITIKAI TÉMÁK	9
A BUDAPESTI RÓMAI-PART ÁRVÍZI VÉDELME.....	9
GMO-SZABÁLYOZÁS.....	12
LAKOSSÁGI ENERGETIKAI PÁLYÁZATOK	13
KÜLPOLITIKAI ÉS NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	14
Az EU ETS ÁTALAKÍTÁSA	14
AZ ARANYKITERMELÉS ÚJRAINDÍTÁSA A ROMÁNIAI NAGYBÁNYÁN	15
A BŐS-NAGYMAROSI VÍZLÉPCSŐ	16
EURÓPAI UNIÓS POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS A VÍZ KÖZVAGYONBA HELYEZÉSÉRŐL.....	16

Vezetői összefoglaló

A február 21-én kihirdetett, 1072/2013. (II. 21.) számú határozatában a Kormány jóváhagyta a KEOP-1.2.0/09-11-2011-0056 azonosító számú (Budapest – Komplex Integrált Szennyvízelvezetése című), egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslatot. A Budapest – Komplex Integrált Szennyvízelvezetése projektjavaslatot az Európai Bizottsághoz jóváhagyásra be kell nyújtani. A Bizottság az elbírálás során több szempontot mérlegelve fog dönteni: a csatolandó hatástanulmány alapján megvizsgálja a projekt várható környezeti hatásait, értékeli a projekthez kapcsolódó közbeszerzések szabályosságát valamint a projekt támogatásának versenyjogi megfelelőségét. Amennyiben az Európai Bizottság elutasítja vagy csak csökkentett mennyiségű támogatással hagyja jóvá a projekttervet, úgy a hiányzó támogatási összeget, (elutasítás esetén 27,6 milliárd forintot) a Kormányrendelet szerint a központi költségvetésből szükséges biztosítani.

A 28/2013. (II. 12.) és 29/2013. (II. 12.) számú rendeleteivel a Kormány az egészséges ivóvíz biztosításához és a szennyvíz-elvezetéshez és –tisztításhoz szükséges beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyeket nyilvánított kiemelt jelentőségű üggyé és módosította az azokban eljáró hatóságok körét is. A kiemelt üggyé nyilvánítás jól szolgálja a beruházások engedélyeztetésének és kivitelezésének felgyorsítását. A víziközmű beruházások esetében ez lehetővé teszi, hogy Magyarország behozza elmaradásait az egyes vonatkozó európai uniós irányelvek által hazánk számára előírt kötelezettségeket terén. A kormányrendelet külön rendelkezik az arzénmentesítési program kivitelezésének gyorsításáról, ugyanis kiemelt üggyé nyilvánítja az átmeneti ivóvízellátáshoz biztosított lajtos kocsik vagy konténeres szűrőberendezések engedélyezésével, telepítésével, üzembe helyezésével kapcsolatos vízügyi, környezetvédelmi, műszaki biztonsági, egészségügyi hatósági eljárásokat. Ennek az intézkedésnek az indokoltságát az emberi fogyasztásra szolgáló víz minőségével kapcsolatosan kiszabott európai uniós tagállami kötelezettségek támasztják alá.

A tárgyhónapban újra feléledt a római-parti gát megépítésével kapcsolatos több mint egy évtizedre visszatekintő vita. 2012 szeptemberében a Fővárosi Közgyűlés aláírta a római-parti árvízvédelmi mű tervezéséről szóló szerződést, majd 2013. február 22-én napirendre vette a tervek végrehajtásával kapcsolatos határozatát. Az ülést megelőző napokban a Párbeszéd Magyarorszáért politikusai petíciót indítottak a római-parti gátépítés ellen, amelyhez több ezer civil csatlakozott, de más civil csoportok a gát megépítése mellett demonstráltak. A közgyűlés végül elfogadta az árvízvédelmi mű továbbtervezéséről szóló javaslatot. Az elfogadott előterjesztése szerint a javasolt műszaki beavatkozásokkal a part mellett húzódó sáv rendezett lesz, az alumínium mobilfal mentén az árvíz idején kívül pedig semmilyen mesterséges szerkezet nem fogja zavarni a part életét.

Meghozott intézkedések

A Budapest – Komplex Integrált Szennyvízelvezetése projektjavaslat jóváhagyása

Intézkedés

A február 21-én kihirdetett, 1072/2013. (II. 21.) számú határozatában a Kormány jóváhagyta a KEOP-1.2.0/09-11-2011-0056 azonosító számú (Budapest – Komplex Integrált Szennyvízelvezetése című), egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslatot. A projekt keretében Budapest csatornahálózattal még nem rendelkező, gazdaságosan csatornázható településrészeinek csatornázása, a Budaörsön keletkező szennyvizek Budapestre történő átvezetése, és a keletkező szennyvizek megfelelő tisztítása valósulna meg. A projekt keretében összesen 13 927 db új bekötés létesítését tervezik.

Fogadtatás és hatások

Az intézkedés költségvetési vonatkozásával kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a Budapest – Komplex Integrált Szennyvízelvezetése projektjavaslatot az Európai Bizottsághoz jóváhagyásra be kell nyújtani. A Bizottság az elbírálás során több szempontot mérlegelve fog dönteni: a csatolandó hatástanulmány alapján megvizsgálja a projekt várható környezeti hatásait, értékeli a projekthez kapcsolódó közbeszerzések szabályosságát valamint a projekt támogatásának versenyjogi megfelelőségét. Utóbbi feltétel teljesítéséhez szükséges demonstrálni, hogy a közművagyon üzemeltetéséből az üzemeltető Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.-nek nem keletkezik extra profitja. Amennyiben az Európai Bizottság elutasítja vagy csak csökkentett mennyiségű támogatással hagyja jóvá a projekttervet, úgy a hiányzó támogatási összeget, (elutasítás esetén 27,6 milliárd forintot) a Kormányrendelet szerint a központi költségvetésből szükséges biztosítani. A projekt társaság a tárgyhónapban még nem rendelkezett az összes műtárgy és munkálat kivitelezéséhez szükséges hatósági engedéllyel (pl. Dél-budai főgyűjtő, Budaörsi bevezetés, Budafok belvárosi öblözet), azonban ezeket elegendő az első kifizetési kérelem benyújtásáig átadnia a Közreműködő Szervezetnek.

A beruházás környezetvédelmi szempontú értékelése pozitív mérleget mutat, azaz összhangban van az európai uniós és hazai vízpolitikai és a fenntarthatósági politikákkal. A projekt ugyanis a 13 927 új szennyvíz bekötés létesítésével hozzájárul a települési szennyvíz tisztításáról szóló irányelv (91/271/EGK) által előírt, a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programokra vonatkozó tagállami kötelezettségeinknek a Csatlakozási Szerződésben előírt határidőig történő teljesítéséhez. Budapest csatornahálózattal még nem rendelkező településrészeinek csatornázásával és a Budaörsön keletkező szennyvizek átvezetésével ugyanis több mint 20.000 lakosegyenértékű kiszolgált területen keletkező szennyvíz kerül háromfokozatú (fizikai, kémiai, biológiai) tisztításra. Ennek megfelelően csökken a Duna, mint befogadó természetes víztest és mellékfolyóinak

terhelése. A környezeti haszonhoz képest a várható káros környezeti hatások elenyészőek. Ezek között említhetőek az építési munkálatokkal járó levegő-, talaj- és vízszennyezés, valamint, hogy a Csepeli Központi Szennyvíztisztító telep megoldatlan környezeti problémái (pl. a keletkező szennyvíziszapnak a közúti szállításhoz környezetbarátabb elszállítási módjának megoldatlansága) a növekvő volumen miatt fokozódnak. Műszaki szempontból jelentős körülmény, hogy a Csepeli Központi Szennyvíztisztító telep beruházásnak már az előkészítésekor olyan üzemi szennyvíztisztító kapacitást terveztek be, amely képes a jelen projektjavaslat megvalósulása esetén megemelkedő szennyvízmennyiség kezelésére.

A budaörsi szennyvíz-agglomerációnak a fővárosi hálózatra csatlakozásával kapcsolatban fontos szempont, hogy az agglomeráció szennyvizét jelenleg egy a Budaörs Város és Törökbálint Város Önkormányzatai közös tulajdonában álló szennyvíztelepen kezelik. Bár a telep műtárgyai és technológiája elavultak, az elmúlt években megfelelő környezeti hatékonysággal, és a fővárosihoz képest kisebb díjtétel mellett vezették el és tisztították a beérkező szennyvizet. A budaörsi szennyvízrendszer fővárosi csatornahálózathoz kötése esetén egyrészt gondoskodni kell a Budaörsi Szennyvíztisztító telep rekultivációjáról, másrészt pedig a Kormány rezsicsökkentési politikájának budaörsi teljesítéséhez, azaz annak elkerüléséhez, hogy a megnövekedő fajlagos szennyvízelvezetési és tisztítási teher a lakosságra háruljon. Ehhez többoldalú egyeztetések szükségesek Budaörs Város Önkormányzata, Budapest Főváros Önkormányzata, a Fővárosi Csatornázási Művek valamint a projektársaság többi tagjai bevonásával.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Az intézkedés környezetvédelmi szempontból kedvező hatású, a természetes víztestek minőségének környezeti terhelését csökkenti. ▪ A projekt megfelelően épít már megvalósult szennyvíz-beruházásokra, illeszkedik a Főváros és térsége fejlesztési stratégiáihoz.	▪ A projektársaság nem rendelkezik a beruházásokhoz szükséges összes hatósági engedéllyel. ▪ A projekt még a közösségi finanszírozási támogatás rendelkezése állása esetén is jelentősen terheli a költségvetést.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Európai uniós irányelvekben megszabott kötelezettségeink teljesítése. ▪ Duna parti szűrőű vízbázisokból kivett ivóvíz minőségének javulása,	▪ Az Európai Bizottság nem, vagy csak csökkentett támogatás mellett hagyja jóvá a projektet. ▪ A projekt jóváhagyásának és támogatásának kérése erősíti az

ezzel összefüggésben az ivóvíz tisztítási költségek csökkenése. ▪ Beruházás intenzív projekt, amely kedvező impulzust adhat a (közmű)építőiparnak. ▪ A közel százszázalékos csatornázottság elérése után, Budapest „környezetbarát város imázsa” építhető.	Európai Bizottság tárgyalási pozícióit más, hazánkat érintő külpolitikai, diplomáciai vitákban. ▪ A hatóságok nem adják ki a még hiányzó engedélyeket. ▪ A megemelkedő fajlagos csatornatisztítási költséget az üzemeltetők vagy az önkormányzatok megpróbálják a fogyasztókra terhelni. ▪ A megemelkedő fajlagos csatornatisztítási költségek és a rezsicsökkentési politika együttes fenntartása esetén az üzemeltető gazdasági présbe kerül.
--	--

Víziközmű beruházások kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánítása

Intézkedés

A 28/2013. (II. 12.) és 29/2013. (II. 12.) számú rendeleteivel a Kormány az egészséges ivóvíz biztosításához és a szennyvíz-elvezetéshez és -tisztításhoz szükséges beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyeket nyilvánított kiemelt jelentőségű ügyé és módosította az azokban eljáró hatóságok körét is.

Fogadtatás és hatások

A kiemelt ügyé nyilvánítás jól szolgálja a beruházások engedélyeztetésének és kivitelezésének felgyorsítását. A víziközmű beruházások esetében ez lehetővé teszi, hogy Magyarország behozza elmaradásait az egyes vonatkozó európai uniós irányelvek által hazánk számára előírt kötelezettségeket terén, és, hogy határidőre teljesítsük azokat (pl. a 2000/60/EK sz. Víz Keretirányelvben, a települési szennyvíz tisztításáról szóló 91/271/EGK irányelvben és az emberi fogyasztásra szolgáló víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelvben meghatározott tagállami kötelezettségek). A beruházások felgyorsítása hozzájárulhat ahhoz is, hogy a 2007-2013 között Magyarország rendelkezésre álló közösségi forrásokból lehívott támogatás aránya javuljon, valamint, hogy kedvező impulzust adjon a helyi építőiparnak is.

A kormányrendelet külön rendelkezik az arzénmentesítési program kivitelezésének gyorsításáról, ugyanis kiemelt ügyé nyilvánítja az átmeneti ivóvízellátáshoz biztosított lajtos kocsik vagy konténeres szűrőberendezések engedélyezésével, telepítésével, üzembe

helyezésével kapcsolatos vízügyi, környezetvédelmi, műszaki biztonsági, egészségügyi hatósági eljárásokat. Ennek az intézkedésnek az indokoltságát az emberi fogyasztásra szolgáló víz minőségével kapcsolatosan kiszabott európai uniós tagállami kötelezettségek támasztják alá. Míg az ivóvizek arzéntartalmára vonatkozó Európai Unió által megállapított határérték 10 mikrogram/literenként, addig az Alföldön előfordul 300-400 mikrogrammos arzéntartalmú víz is. A vízminőségi határértéket 2009. december 25-ig kellett volna elérni Magyarországon, de hazánk három év haladékot kapott. 2012-ben a Kormány további haladékot kért, de ezt már nem engedélyezte az EU, s kilátásba helyezte, hogy visszavonja az arzénmentesítésre nyújtott támogatásokat, ha 2012. december 26-tól nem biztosítanak mindenütt az előírásoknak megfelelő ivóvizet. A jelenlegi infrastruktúra mellett ezt csak ideiglenes megoldásokkal, pl. mobil tisztító berendezésekkel lehet megoldani. Ezek alkalmazását azonban hátráltatják az elhúzódó hatósági eljárások, amelyeket a jelen intézkedéssel szándékozna a jogalkotó egyszerűsíteni és gyorsítani.

Az intézkedés környezetvédelmi mérlege összességében pozitívnak tekinthető, mivel a fenntarthatósági, vízpolitikai és népegészségügyi célkitűzések teljesítését gyorsítja. Ugyanakkor a hatósági eljárások gyorsítása környezetvédelmi kockázatokat is rejt magában. A környezetvédelmi hatósági engedélyeztetés kiemelt üggyé nyilvánítással ugyanis együtt jár a vizsgálatokra és ellenőrzésre álló időkeret csökkenése, ugyanakkor az intézkedés nem biztosít többletforrásokat érintett hatóságok számára. Kérdéses, hogy a hatóságok rendelkeznek-e a kellő kapacitással a megalapozott és alapos szakmai munka elvégzéséhez és az esetleges kockázatok teljeskörű feltárásához. Az intézkedés egyben azt is jelenti, hogy szűkül az érintett lakosság lehetősége a beruházás véleményezéséhez. Ez konfliktusokhoz vezethet a beruházás kivitelezése és az elkészült létesítmény működése során, továbbá a beruházó számára is hátrányos lehet a társadalmi vita elmaradása.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ A javaslat a kiemelt beruházások megvalósítását gyorsítja. ▪ Beruházók számára vonzó a gyorsított és hatósági engedélyeztetés. ▪ A javasolt intézkedés bürokrácia-csökkentő hatású. ▪ Az intézkedés környezetvédelmi szempontból kedvező hatású, a természetes víztestek minőségének környezeti terhelését csökkenti.	▪ A beruházásokban érintettek egyeztetési lehetősége csökken.

▪ Az intézkedés hozzájárul, az egészséges ivóvízhez való hozzáférés biztosításához.	
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ A kiemelt beruházások engedélyeztetésének meggyorsításával javulhat az európai uniós források lehívásának hatékonysága. ▪ Európai uniós irányelvekben megszabott kötelezettségeink teljesítése.	▪ A csökkentett munkalétszámú és kapacitású hatóságok nem tudják határidőre lebonyolítani az engedélyeztetéshez szükséges vizsgálatokat. ▪ A civil szervezetek tiltakozásának adhat táptalajt az egyeztetési és döntés-befolyásolási lehetőségeik csökkentése.

A hulladékról szóló törvény és végrehajtási rendeletei

A hulladékgazdálkodási ágazat átalakítását a tárgyonapban is kritikai megnyilvánulásokkal illeték ellenzéki politikusok és szakmai szervezetek. „Miközben az unió 60 százalékos visszagyűjtési arányt várna el, Magyarországon ez a korábbi évekénél is rosszabb, 35-40 százalékos volt tavaly” - mondta Szilágyi László, aki LMP-s jelöltként jutott be az Országgyűlésbe, februártól pedig független képviselő lett. A lemaradás miatt 2014 második felében komoly büntetésre számíthat Magyarország - emlékeztetett. A képviselő szerint az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség késedelmes fizetése miatt a szakmában kis- és közepes vállalkozások mentek tönkre, és vannak olyan települések, ahol a befagyasztás ellenére emelkedtek a szemétszállítási díjak. „Teljesen feleslegesen és nem megbocsátható módon dúlták fel a rendszert” - fogalmazott a képviselő.

Amint arra a februári elemzések rámutattak, több ipari vállalkozásnak okozott problémát, hogy a szerintük pontatlan előírások miatt nem volt számukra világos, továbbra is megválaszthatja-e, kivel vitesse el a szemetét vagy csak az adott területen közszolgáltatást végző céggel szerződhet. Ennek a jelentősége abban rejlett, hogy a hulladék-törvényben előírt többségi állami-önkormányzati tulajdonlásnak való megfelelés jegyében kényszerből alakult cégeknek sok esetben nem állt rendelkezésre megfelelő kapacitásuk és gyakorlatuk az ipari ügyfelek kiszolgálásához. Ráadásul a szemétszállításra is kiterjesztett rezsicsökkentés után - amit a Fidesz februári kihelyezett frakcióülésén jelentettek be - az önkormányzati hulladékos vállalkozásoknak nemigen maradt saját hasznuk, inkább veszteséges lett a hulladékszolgáltatással kapcsolatos feladatellátásuk mérlege. Ugyanakkor a tőkeerős magáncégek kiszorításával az önkormányzatokra hárult a veszteségeket pótlása, és a

fejlesztések finanszírozása, ám a hulladékreform kritikusai szerint egyre kevésbé látszott, hogy miből lehet erre pénzük.

A víziközmű ágazat reformja

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2011. február folyamán jelentést adott ki a vizek védelméről és a vízgazdálkodásról, amelyben a víziközmű- vagy állami vagy önkormányzati tulajdonban tartására tett javaslatot. A számvevőszék szerint így érvényesíthetők a környezetvédelmi és társadalmi szempontok a vízszolgáltatás során, vagyis a jó vízminőség, a megfelelő tisztítás és szennyvízelvezetés, valamint a következetes árpolitika. A jelentés arról is beszámolt, hogy 2011-ig nem teljesültek azok az előírások az ivóvízminőség-javító program során, amelyeket elvárt az Európai Unió, bár ezeket 2009-re vállaltuk. A jelentés rámutat, hogy az európai uniós csatlakozásunkról szóló szerződésben előírták, hogy tartassuk be az ivóvízben megengedett káros összetevőkre vonatkozó uniós határértékeket, ez azonban nem sikerült. Magyarország ugyan átmeneti haladékra nyújtott be kérelmet, azonban a probléma a tárgyhónapban még mindig 430 település 1,2 millió lakosát érintette, vagyis kétséssé vált, hogy az európai normáknak megfelelő, egészséges ivóvízhez juthatnak-e ezekben az országrészekben. Mint írták, a vízminőség javítását célzó programot az is hátráltatta, hogy az önkormányzatoknak nem volt pénzük a beruházási önerőre, szakértők alkalmazására és az üzemeltetésre a fejlesztések megvalósulását követően. Mivel a lakosságnak sem volt forrása a rákötési díjak kifizetésére, elmaradás mutatkozott a csatornázást és víztisztítást elősegítő kormányprogram (Nemzeti települési szennyvízelvezetési és -tisztítási megvalósítási program) végrehajtásában is. A helyzetet súlyosbította az is, hogy közegészségügyi szempontból nem rendelhették el a nem megfelelően működő szennyvíztisztító telepek bezárását, felfüggesztését.

Az ÁSZ szerint nagy gondot okozott az egészséges ivóvíz biztosításában és a szennyvízelvezetésben a víziközmű- vagy állami vagy önkormányzati tulajdonban tartására tett javaslatot. A korábbi ciklusokban zajló magánosításba ugyanis az illetékes szaktárca nem szólhatott bele, mert a helyi szolgáltatók az adott önkormányzatok hatáskörébe tartoztak. A pályázat eredményeként pedig heterogén tulajdonosi szerkezet jött létre a mintegy 370 üzemeltető körében. Ez a tulajdonosi, üzemeltetési struktúra viszont nehezítette, hogy a víziközmű-társaságok hozzájussanak a fejlesztési forrásokhoz. Az Európai Unió ugyanis csak akkor adott pénzt a korszerűsítésekhez, ha a támogatásból megvalósuló beruházás közösségi, vagyis önkormányzati, illetve állami tulajdonba került. Az uniós támogatásokból megvalósult beruházások esetén előírás az is, hogy a létrejött közszolgáltatás ára fedezze a vagyontárgyak fenntartását, felújítását és újrapótlását. Ehhez azonban emelni kellett volna az ivóvíz díját, ezért sok önkormányzat visszalépett az európai uniós támogatások igénybevételeitől. Az ÁSZ szerint ezért indokolt a víziközmű-vagy állami vagy önkormányzati tulajdonban tartása. A számvevőszék

jelentésében kiemelte, hogy a Kormány számos intézkedést hozott ennek érdekében, amivel összhangban van, hogy a Nemzeti Környezetvédelmi Programban is szerepel, hogy a víziközmű- szolgáltatást stratégiai jelentőségű, közösségi ügyként kell kezelni. Mint ismert, a kormányváltás óta számos szolgáltatót az önkormányzatok is visszavettek vagy visszavásároltak a külföldi résztulajdonosoktól. Az egységes díjszámítás és a gazdasági társaságok tulajdonába került vízi közművek rendezése érdekében a szaktárca előkészítette a szükséges törvénymódosításokat is. A jelentés szerint sok kérdés maradt fent a tulajdonviszonyokkal, az árakkal és a vízminőséggel kapcsolatban is. Az arzénmentesítő berendezések telepítéséig például lajtos kocsikkal kell megoldani a jó minőségű ivóvíz szolgáltatását az érintett településeken. Az önkormányzatok egy része azonban aggodalmát fejezte ki, hogy ismét milliókat kell fizetniük az átmeneti megoldásokért, például arzénmentes víz osztogatásáért. Szakértői elemzések szerint az is kérdésessé vált, hogy később lesz-e elegendő alternatív víz, lesz-e elegendő pénz az átmeneti szűrőkonténerek üzemeltetésére. Azt sem szeretné senki, ha a végleges, új technológia bevezetése után megemelkednének a vízdíjak. Az ÁSZ 2011. februári jelentésében azt javasolta a Kormánynak, hogy vizsgálja felül környezetvédelmi és szociális jelentőségük alapján a vízvédelemhez és az ivóvíz minőségéhez kapcsolódó feladatokat, alakítson ki olyan árpolitikát, amely igazodik a Víz keretirányelvhez és a vízgazdálkodásról szóló törvényhez, és határozza meg a vízdíj megállapításának egységes módszerét, ellenőrzési rendszerét.¹

¹ <http://www.asz.hu/jelentes/1049/jelentes-a-vizek-vedelmenek-es-a-vizgazdalkodasi-feladatok-ellatasanak-ellenorzeserol/1049j000.pdf>

Egyéb politikai témák

A budapesti Római-part árvízi védelme

A római-parti gát megépítésével kapcsolatos vita több mint egy évtizedre vezethető vissza. A szabaddemokrata-szocialista városvezetés sokáig azon az állásponton volt, hogy az érintett, 3 kilométer hosszan és nagyjából 70 hektáron elterülő, védelem nélküli területen mindenki abban a tudatban építkezett, hogy háza árterületre épül. Így a Királyok útja-Nánási út vonalán lévő fővédvonalon kívül nem akartak gátat csinálni. 2009-ben megváltozott az álláspont, és ekkor már szóba jött egy, a partélen „nyári gátként” funkcionáló mobilgát megépítése, mely 2,9 milliárd forintba került volna. De mivel a tervezett mobilgát csökkentett biztonsági magasságot tartalmazott, ezért a fő védelem a Királyok útja-Nánási út vonalán lévő fővédvonalra maradt volna. Bár Demszky Gábor több alkalommal megígérte a római parti védmű megépítését, ez nem történt meg azalatt, míg ő volt a főpolgármester.²

A fővédmű, amely eredetileg ideiglenes gátként épült, elméletileg 10 méteres vízszintig védi a mögötte fekvő területeket, köztük két lakótelepet és Csillaghegyet. A 10 méter egy olyan erős biztonsági szint, amelyet a korábbi feltételezések szerint sosem halad meg a Duna szintje (a rakpartokat is ilyen magasra építették). A fővédmű több szempontból is veszélyes, és a műszaki előírásoknak sem tesz teljes mértékben eleget: nem elég széles az alapja, nem elég széles a koronamagassága, több helyen salakos földből épült, és a magassága sem egyforma mindenhol az időközbeni megsüllyedések miatt. A Thesis Mérnökszakértői Kft. által készített 2006-os jelentésben foglaltak szerint a magassági biztonság 0,1-1 méterrel marad el a szükségesestől. 40 éves intervallumban feltételezhető, hogy az árvíz meghaladja a biztonsági szintjét.

Az árvízvédelmi művek karbantartásával megbízott Fővárosi Csatornázási Művek vezérigazgatója 2011. év végi jelentésében még élesebben fogalmazott: „A 2002-es és a 2006-os árvíz során a gát állékonyságát 1370 fm hosszan 3000 köbméter agyagból épített támasztó töltéssel kellett biztosítani. A Római-parti gát Csillaghegy fő védelmi vonala, ezért annak szakadása esetén az öblözet 356 hektáros területe a 11-es útig víz alá kerülhet, veszélyeztetve az ott élő 20 ezer ember életét és értékeit. Az öblözet árvízvédelmét az előírásoknak megfelelő kiépítésű védmű kialakításával szükséges biztosítani. A 800 cm feletti árvizek alkalmával tapasztaltak miatt a védmű megerősítése nem halogatható, az árvízi jelenségek miatt kialakulhat komolyabb, nehezen kezelhető meghibásodás. A védmű megerősítése halasztást nem tűr.”³

A Fővárosi Közgyűlés 2011. júniusban arról döntött, hogy az addig megszületett négy gátépítési verziót tovább kell terveznie a szakhatóságoknak, úgy hogy abba bevonják a civil

² http://index.hu/belfold/budapest/2012/09/04/jovore_gat_lesz_a_keritesek_mellett_a_romai-parton/

³ http://index.hu/belfold/budapest/2012/09/16/irrationalis_a_romai-parti_mobilgat/

szervezeteket. Augusztusban a testület pedig elfogadta a gát végleges nyomvonalát is. 2012 szeptemberében aláírták a római-parti árvízvédelmi mű tervezéséről szóló szerződést, melynek hatására egy döntés-előkészítő tanulmány és a 3,1 kilométeres gát engedélyezési tervei kell elkészülnenek, melyek alapján beszerzik a szükséges engedélyeket. A tervek szerint a gát három különböző szakaszon más-más megoldással épülhet fel. A befejezést 2014 második felére tervezték, a jelenlegi tényállások szerint 2,5 milliárd forint állt rendelkezésre a beruházásra.⁴

2013. február 22-én a Fővárosi Közgyűlés újra napirendre vette a római-partivédművet. Az ülést megelőző napon Somfai Ágnes a Párbeszéd Magyarországért politikusa, fővárosi közgyűlési képviselő sajtótájékoztatót tartott, amelyen elmondta, hogy egy online módon indított petíciójukhoz, mely a római-parti gátépítés ellen szól, három nap alatt háromezren társultak, így reméli, hogy Tarlós István főpolgármester ezt figyelembe veszi.

A politikus annak a véleményének adott hangot, amely szerint a képviselők a környezeti hatások ismerete nélkül döntenek a tervekről. „Egyelőre az biztos, hogy lesz mobilgát, sok fát kivágnak, feltöltenek egy nagy területet, és ezzel elvész a Római-part hangulata. Gát kell, de nem mindegy, hogy hol lesz és ki fizeti”. Szabó Rebeka parlamenti képviselő pedig a sajtótájékoztatón azt emelte ki, hogy „minden évben több tízezer ember pihen és töltődik fel a Római-parton, amely Budapest egyik utolsó természetközeli partszakasza és természetvédelmi értéket képvisel. Az ártéri erdő számos védett madár- és halfaj otthona, Tarlós István mégis a nyilvánosság kizárásával építhet a partra több milliárd forintból mobilgátat”.⁵

Ugyanezen a napon közleményt adott ki az MTA Tájépítészeti Albizottsága is a tervezett mobilgáttal kapcsolatban. Csemez Attila egyetemi tanár, az albizottság elnöke azt írta: „az Albizottság tagjai szükségesnek tartják a csillaghegyi ártéri öblözet árvízi védelmének és csapadékvíz elvezetésének megoldását, valamint a Római-parti sétány környezetének rendezését, a szabadterek és zöldhálózati elemek revitalizációját, mert ezek a legfontosabb feladatok, és ezek szolgálják a közösségi, összvárosi, illetve turisztikai érdekeket”. Hangsúlyozták, hogy a terület rendezését csak az Európai Unió Víz Keretirányelve alapján tartják kivitelezhetőnek, „amely minden vízügyi tervezésben megköveteli, hogy a műszaki tervezésben egyenlő súllyal mérlegeljék a társadalmi igények és az ökológiai szempontok érvényesülését, megőrizve és fejlesztve folyóink jó ökológiai állapotát”.

Álláspontjuk szerint a „római-parti kavicsos partjelleg és a folyót kísérő galériaerdő olyan egyedi tájérték, amelynek kultúrtörténeti, tájhasználati aspektusai és térségi zöldfolyosó szerepe megkérdőjelezhetetlen, és mint ilyen, védelemre érdemes”. A tagok egyetértettek abban, hogy a korábban vizsgált árvízvédelmi változatok közül költséghatékonysága,

⁴ http://index.hu/belfold/budapest/2012/09/04/jovore_gat_lesz_a_keritesek_mellett_a_romai-parton/

⁵ http://nol.hu/belfold/a_parbeszed_magyarorszagert_tiltakozik_a_romai-parti_mobilgat_ellen-1368257

fenntarthatósága és valós árvízi védelmet biztosító jelentősége miatt „a Nánási út–Királyok útja védvonal megerősítésére kellene koncentrálni, tekintettel arra, hogy a hullámtér védelme az önkormányzatnak nem kötelező feladata”. Mindemellett szerintük megfontolható „egy a part menti, a hullámtéri ingatlanok kerítésvonalában létesítendő, egyedi tervezésű és tájba illesztett (kerítésként is funkcionáló) gátrendszer tervváltozatának kidolgozása, a kavicsos partszakasz, a közterületi sétány és kísérő növényzet megtartása (és rendezése, megújítása) mellett”.⁶

A főpolgármester a február 22-ei fővárosi közgyűlésen szóba hozta a Párbeszéd Magyarországiért római-parti árvízvédelmi művel kapcsolatos kiáltványát, úgy fogalmazott, hogy „nem szép dolog a svindli”, a párt „rövidtávú olcsó politikai haszonszerzésből veszélyt állít elő”. Elmondta, hogy mivel óbudai polgármesterként számos árvizet élt meg, a védmű szükségessége szerint megkérdőjelezhetetlen. Azt mondta, ha a „sárisápfelsőkajáriakat” a part megmentésére szólítják, akkor csatlakozni fognak, de az Óbudán élők éppen a Városháza előtt tüntetnek a védmű megépítése mellett. Az üléssteremben a tárgyalás közben többen is jelen voltak, akik a védmű mellett tüntettek. Transzparenszeiken az volt olvasható: „árvízvédelmet a csónakházaknak”, „árvízvédelmet a partnak”, „fertőzésmentes partot”. Tarlós István mielőtt meghozták a döntést elmondta, hogy a főváros le akar zárni egy húsz éve húzódó, áldatlan vitát, „a fogadatlan prókátorok nyugodtan folytathatják a heccelést”. Kiemelte, hogy a Római-part Budapesten az utolsó kritikus helyzetű dunai szakasz, a 2002-ben tapasztalt árvíznél mindössze 6 centiméteren múlt, hogy Csillaghegy és fél Békásmegyér nem lett elárasztva a folyó által.

A közgyűlés végül elfogadta az árvízvédelmi mű továbbtervezéséről szóló javaslatot. Szeneczey Balázs városfejlesztési főpolgármester-helyettes elfogadott előterjesztése szerint a javasolt műszaki beavatkozásokkal a part mellett húzódó sáv rendezett lesz, nem lesz szükség kisajátításokra, a parti rekreációs feltételek javulnak, a sólyapályák továbbra is használhatóak lesznek, az alumínium mobilfal mentén az árvíz idején kívül pedig semmilyen mesterséges szerkezet nem fogja zavarni a part életét. A védműt 954 centiméter magasnak határozhatja meg a testület. Ez a magasság azonban nem elég ahhoz, hogy a mobilgát elsőrendű árvízvédelmi vonal legyen, mert ahhoz 8,54 méter + 1,3 méter biztonsági szint, azaz összesen 9,84 méter magasságúnak kellene lennie. Ezért partvonaltól száz méternyire beljebb húzódó Nánási úti–Királyok útjai főgát maradna az elsőrendű árvízvédelmi fővonal. Az előterjesztés szerint a Királyok útja–Nánási út nyomvonalon húzódó 3,1 kilométeres védvonalat három szakaszra osztva tervezték, a nyomvonal jelentős részén alumínium betétpallós szerkezetet javasolt a tervező.⁷

⁶ <http://epiteszforum.hu/az-mta-tajepitesi-albizottsaganak-allasfoglalasa>

⁷ <http://budapest.hu/Lapok/F%C5%91v%C3%A1rosi-K%C3%B6zg%C5%B1l%C3%A9s-d%C3%B6nt%C3%B6ttek-a-r%C3%B3mai-parti-%C3%A1rv%C3%ADz%C3%A9delmi-m%C5%B1r%C5%91l.aspx>

A főpolgármester egy későbbi nyilatkozatában elmondta, hogy az önkormányzat komplex favédelmi tervet készít a munkák megkezdése előtt, továbbá vizsgálatot kér az Akadémiától és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem geotechnikai tanszékétől. Azért pedig, hogy megváltoztatható legyen az üdülőövezeti besorolás, a parlamentnél törvénymódosítást is kezdeményeznek.

GMO-szabályozás

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter egy Magyar Nemzenek adott februári interjújában „megdöbbenésének adott hangot”, amiatt, hogy az Együtt 2014 kivenné az alaptörvényből a GMO-mentességet biztosító rendelkezéseket. Úgy látszik, az ellenzéki összefogás ismét nemzeti kincseink kijátszására, elherdálására, s nemzeti érdekeink feladására irányul - közölte a napilappal a miniszter. Fazekas Sándor leszögezte, hogy a Kormány elkötelezett a genetikailag módosított növényekkel szembeni harcban. Hazánk Svédországgal, Németországgal és Franciaországgal együtt elutasítja a fogyasztók számára kockázatokat magában hordozó növénytermesztési technológiákat. A tárcavezető leszögezte, hogy az egészséges magyar élelmiszer mindennél fontosabb a Kormánynak, ugyanakkor a GM-növények veszélyeztetik a hagyományos nemzeti növényfajtáinkat, vetőmagtermelésünket. A GMO-val szembeni harcban a vidékfejlesztési minisztérium folyamatos ellenőrzéseket végez, és ahol megalapozott gyanú vetődik fel, ott azonnal fellép. Fazekas Sándor elmondta: Magyarország Kormánya elkötelezetten óvja nemzeti értékeinket és érdekeinket, ennek jegyében továbbra is az élelmiszer-alapanyagok és az ivóvíz védelmére törekszik, és nem enged, hogy az ellenzék lerombolja az egészséges magyar élelmiszertermelést.

A napilap szerint az Együtt 2014 álláspontja azért is különös, mert a volt kormányfő mozgalma szövetségre lépne az LMP-t elhagyó, eddig zöldfordulatot szorgalmazó politikusokkal. A Bajnaiék felé nyitó Jávor Benedek újságírói kérdésére leszögezte, hogy a GMO-mentesség mindenképpen szükséges, mind ökológiai, mind környezet-egészségügyi, mind gazdasági szempontból. Megnyugtatónak tartja az alaptörvényi szintű biztosítékot, de a mentesség stabilitása más eszközzel - például egy kétharmados törvénybe foglalással - is megoldható. A feladat sokkal inkább az - tette hozzá -, hogy a környező országokkal alakítsunk ki együttműködést a közép-európai régió GMO-mentességének elérése érdekében. Jávor nem tartott attól, hogy Bajnai ellentétes álláspontot képviselne a témában, és korainak nevezte annak megítélését, hogy az Együtt 2014-gyel való tárgyalásokon felvetődik-e a kérdés.

Lakossági energetikai pályázatok

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) által kiírt energetikai pályázatra az első néhány órában az eredeti keret több mint négyszeresére érkezett igénylés, ezért az NFÜ már február 13-án, a kiírás napján felfüggesztett több Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) pályázatot. A megújuló energia alapú villamos energia, a kapcsolt hő és villamos energia, valamint a biometán termelés című kiírások is felfüggesztésre kerültek a rendelkezésre álló 16,5 milliárd forintos keret kimerülése miatt. A korábban is nagyon népszerű energetikai pályázatok több mint két év várakozás után jelentek meg újra. Hiszen a költségvetési, a nonprofit és a vállalkozói szféra már 2011 óta várta az Operatív Programok közötti átcsoportosítások eredményeként a konstrukciókat. A társadalmi egyeztetésre bocsájtott pályázati felhívások 2012 októberében megjelentek az NFÜ honlapján, ezután decembertől az energiahatékonyságot, januártól pedig a megújuló energetikai fejlesztéseket támogató végleges felhívások is felkerültek arra hivatalosan. Így a felelősen gondolkodó és komolyan pályázni kívánó projektgazdák már 2012-ben előkészíthették az épületenergetikai pályázat műszaki, pénzügyi, és jogi részét.

Így alakulhatott ki az a szituáció, hogy még a határidő lejárta előtt eldőltté vált a meghirdetett 34 milliárd forint keretösszegű három energiahatékonysági pályázat sorsa, melyek komplex épület energiahatékonysági felújítását, épületek megújuló energia felhasználásának elősegítését és a távhő szektor energetikai korszerűsítését kívánták támogatni. Az NFÜ ezt a nagy arányú pályázati érdeklődést sikerként könyvelte el. A februári tapasztalatok alapján a márciusig megnyitásra tervezett további két, 18,5 Mrd Ft keretösszeggel kiírt megújuló energia alkalmazásán alapuló pályázati konstrukciók hasonlóan gyors felfüggesztésre készülhetnek.⁸

⁸ http://energiainfo.hu/cikk/roham_az_energetikai_palyazatokert_jonnek_az_uj_kiirasok.29235.html

Külpolitikai és nemzetközi kitekintés

Az EU ETS átalakítása

38 igen, 25 nem szavazat és 2 tartózkodás. Így fogadta el az Európai Parlament környezetvédelmi szakbizottsága az Európai Bizottság a piaci alapon működő európai kibocsátás-kereskedelmi rendszer (ETS) működésébe való beavatkozásának jogi alapját megteremtő módosító javaslatot. Bár a bizottság kikötötte, a 2013-2020 közötti harmadik kibocsátás-kereskedelmi rendszerben az EB csak egyszer léphet közbe. A képviselők arról is döntöttek, hogy a beavatkozás a rendkívüli helyzetek esetén csak akkor valósulhat meg, ha az intézkedés nem fenyeget olyan veszéllyel, melynek hatására az adott szektorban működő vállalkozások elhagynák az Európai Uniót, és ezt hatástanulmányok is igazolják.

Mivel 2008 őszén a gazdasági válság nyomán visszaesett a gazdasági tevékenység az EU-ban, ezért a termelés, és így az ipari károsanyag-kibocsátás is csökkent. Az ETS 2008-2012 közötti második kereskedési időszakát, és az abban ingyenesen kiosztandó és elárverezendő kibocsátási egységek mennyiségét még a válsággal nem számolva, az addig megszokott gazdasági teljesítményt alapul véve jelölték ki, nem meglepő, hogy 2009 után jelentősen csökkent az egységek ára.

Ez azért történt meg, mert a kevesebb kibocsátás miatt az érintett vállalatoknak nincs szükségük további egységek vásárlására ahhoz, hogy emissziójukat fedezzék. A megfogyatkozott kereslet az eredetileg kijelölt 20-30 euró/egység árat 7 euró körülire nyomta le 2010-re. Az Európai Parlament úgy számolta, hogy 2011 végére mintegy 955 millió felhasználatlan kibocsátási egység gyűlt össze az ETS-ben. Az Európai Bizottság ezért 2012 őszén – a jogi tisztázás mellett – azt is indítványozta, hogy az eredetileg 2013-2015 közötti időszakban tervezett árverési mennyiségből 900 milliónak az aukcióját a harmadik kereskedési időszak végére kell halasztani, hogy csökkenjen a piaci felesleg.

A Bizottság is és az EP-képviselők többsége is úgy tartja, hogy a beavatkozás hatására bár rövid távon, de ismét növekedhet az egységek ára, hosszú távon azonban nem oldódnak meg a problémák, hiszen az egységek nem tűnnek el a rendszerből. Az Európai Bizottság a 2012 novemberi javaslatában ezért azt is megemlítette, hogy a tagállamok akár ki is vonhatják a rendszerből ezt a 900 millió egységet, ha majd úgy látják jónak. Az európai parlamenti véleményt jegyző Matthias Groote éppen ezért azt mondta, hogy az árverések elhalasztására nem úgy kell nézni, mint az egyensúlytalanságok kezelésére, hanem mint egy majdani hosszútávú strukturális reform előfutárára.⁹

⁹ <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20130220-beavatkozna-az-ep-az-ets-mukodesebe.html>

Az aranykitermelés újraindítása a romániai Nagybányán

Az aranykitermelésben érdekelt Fribourg Investments befektetői cég a tárgyhónapban jelentette be, hogy 49 százalékos részesedést szerzett a Romaltyn társaságban, valamint hogy a többségi tulajdonossal közösen 40 millió dollárt terveznek a korábbi nagybányai aranybányászaból megmaradt bányászati hulladék feldolgozására költeni. Az új beruházó arról is beszámolt, hogy a 2013. utolsó negyedében újraindítja a Romaltyn tevékenységét, és 5 év alatt 8,5 millió tonna bányászati hulladékot fog feldolgozni abból a célból kifolyólag, hogy kinyerje belőle az aranyat és az ezüstöt. Mindemellett megígérte, hogy a tevékenysége végén a 165 hektáros munkaterületet ökológiailag rehabilitálja.

„A feldolgozási műveletben végrehajtott fejlesztések lehetővé teszik a kockázatok szigorú ellenőrzését, a projekt környezetvédelmi paraméterei pedig teljesítik az európai és az országos előírásokat” - mondta Ion Sturza, a társaság egyik vezetője, aki szerint egyfajta mintaprogramot szeretnének megvalósítani éppen azért, mert egy problematikus múlttal rendelkező üzem irányítását folytatják.

Sergiu Chirca, a Romaltyn társaság igazgatója az MTI kérdéseire azt válaszolta, hogy a társaság ciántechnológiával készül kinyerni a színesfémeket a bányászati hulladékból, azonban azt úgy alkalmazzák, hogy a ciánszármazékokat a világszerte leghatékonyabbként elkönyvelt INCO-módszerrel semlegesítenék. A vezető azt is tudomásunkra juttatta, hogy a társaságuk a szükséges dokumentációt benyújtotta a környezetvédelmi hatóságokhoz, és a környezetvédelmi engedély kibocsátására vár. A cég úgy becsli, hogy hat tonna arany és ezüst kerülhet ki a nagybányai bányászati hulladékból.

Sergiu Chirca a vételárról nem kívánt nyilatkozni, amelyért a Ciprusban bejegyzett Fribourg Investments a cég 49 százalékos részvénycsomagjához jutott. Azt az információt azonban elárulta, hogy a többségi tulajdonrész kazah üzletemberek tulajdonába került, akik érdekeit Kenes Rakishev, a társaság igazgatótanácsának elnöke képviseli.

A 2000. évi tiszai ciánkatasztrófát indukáló nagybányai Aurul társaság új neve Transgold lett. A társaság csőd utáni eszközeit többfordulós licit útján a brit Oxus Gold és a kazah Kazach Gold társaság vette meg. A két társaság által megalapított Romaltyn Mining cégből azonban kiszállt a brit fél, így teljes egészében a Kazach Gold tulajdonává vált. A céget 2010-ben az orosz Polyus Gold, majd 2012 májusában a kazah SAT & Company vásárolta meg.¹⁰

¹⁰ <http://greenfo.hu/hirek/2013/02/13/a-nagybanyai-aranykitermeles-ujrainditasat-tervezik>

A bős-nagymarosi vízlépcső

Székely László miniszteri biztos februárban arról tájékoztatta a közvéleményt, hogy új magyar és szlovák tárgyalóbiztosokkal folytatódnak a bős-nagymarosi vízlépcsővel kapcsolatos magyar-szlovák egyeztetések, a magyar fél pedig továbbra is az ökológiai, természetvédelmi érdekekre helyezi a hangsúlyt az energiatermeléssel szemben.

A biztos emlékeztetett arra, hogy a vízlépcső megépítéséről 1977-ben kötött nemzetközi egyezményt a két ország, de a természetvédők figyelmeztetése miatt a magyar oldal elállt attól. Azonban Szlovákia folytatta a vízmű megépítését és elterelte a Duna vizének jelentős részét, így Magyarország kénytelen volt nemzetközi bírósághoz fordulni. A hágai fórumon 1997-ben megállapították, hogy a vízlépcsőszerződés felmondása is és a folyó vizének elterelése is jogtalan tett volt, ezért a két félnek kártérítést kell fizetniük egymásnak. Az egyeztetések a döntés végrehajtásáról azóta folyamatosan zajlottak a két ország között.

A 2013-at megelőző években Szabó Marcel környezetvédelmi és nemzetközi jogász volt a magyar tárgyalódelegáció feje, azonban őt 2012 őszén a Parlament megválasztotta az ombudsman jövő nemzedékekért felelős helyettesének. Ezért nevezte ki helyette az igazságügyi tárca vezetője Székely Lászlót, aki már az első Orbán-kormány időszakában is ezekkel az ügyekkel foglalkozott.

A miniszteri biztos véleménye szerint a tárgyalások során abban kell megegyezni, hogy a meglévő létesítményekkel miként lehet megvalósítani az 1977-es szerződésben megfogalmazott célokat. „A magyar érdek egyértelműen a kedvezőbb vízmegosztás elérése elsősorban természetvédelmi megfontolásokból, különösen a Szigetköz védelme miatt.” A 2013-as állapot szerint a folyó vízhozamának csupán 17 százaléka Magyarországé, pedig a fele illetné meg. A magyar fél már 2000-ben is azt ajánlotta, hogy lemondanánk a bősi vízi erőműben megtermelt elektromos áramról és az erőműrendszerben meglévő tulajdoni hányadról, ha Szlovákia több vizet juttatna az Öreg-Duna medrébe, és tudomásul venné, hogy a nagymarosi duzzasztó nem épül meg.¹¹

Székely László határokkal osztott természeti erőforrások fenntartható használatáért felelős miniszteri biztos megbízatása fél évre, 2013. január 20-tól július 19-ig szólt. Tevékenységét a közigazgatási és igazságügyi miniszter irányítása alá vonták.

Európai uniós polgári kezdeményezés a víz közvagyonba helyezéséről

Februárra sikeresen összegyűjtötték az egymillió aláírást annak az európai polgári kezdeményezésnek az aktivistái (Right2Water), akik arra akarják kötelezni az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy uniós norma megalkotására a vízkészletekkel mint

¹¹http://www.portfolio.hu/vallalatok/zold_energia/uj_targyalobiztosok_folytatjak_bos-nagymaros_ugyet.179857.html

közhatalommal való gazdálkodásról. Az aláírási felhívásban többek között az is leszögezték, hogy a víz és a higiénia alapvető emberi jog, nem árucikk. Ezért felkérték az Európai Bizottságot, hogy javasoljon olyan jogszabályokat, amelyek kötelezik a tagállamokat az ENSZ által is elismert, vízhez és higiéniahoz való emberi jogok érvényesítésére; támogassa ugyanakkor a víz - és a szennyvízelvezetés jogát mint az alapvető közszolgáltatások elérését mindenki által.

Ehhez szorgalmazták, hogy az ET-intézmények és a tagállamok kötelesek legyenek biztosítani, hogy az unió valamennyi lakosa élvezhesse a víz és a csatornázás jogát, a vízellátás és a vízkészlet-gazdálkodás pedig ne legyen alávethető a piaci verseny szabályainak, mert ez a tevékenység nem való a magánvállalkozások szférájába. Az EU ugyanakkor fokozza erőfeszítéseit, hogy egyetemesen is mindenki hozzáférhessen a vízellátáshoz és a csatornázáshoz - állt a felhívásban.

A Right2Water nevű, vagyis a vízhez való jogot zászlajára tűző polgári kezdeményezés az egymillió aláírással tehát a gyakorlatban azt kívánja elérni, hogy az ivóvíz biztosítása kötelező közszolgáltatásnak legyen nyilvánítva. Az Európai Unióról és annak működéséről szóló lisszaboni szerződés szerint, amely 2009 decemberében lépett hatályba, és amely megteremtette az európai polgári kezdeményezés jogintézményét mint a közvetlen demokrácia egyik megnyilvánulási formáját, egymillió európai uniós polgár aláírásával kötelezni lehet az Európai Bizottságot, hogy mint az ET javaslattevő-végrehajtó intézménye foglalkozzon az uniós normaalkotás lehetőségével a témában.

A brüsszeli bizottságnak az aláírások hitelesítése után három hónap áll rendelkezésére, hogy válaszoljon a felhívásra. Bár a felszólításnak nem feltétlenül kell eleget tennie, tehát nem kötelező jogi normajavaslattal előhozakodnia, de elutasító álláspontját meg kell indokolnia. Az európai polgári kezdeményezés egyik feltétele, hogy olyan ügyben irányuljon uniós fellépésre, nem a tagállamok az illetékesek, hanem az unió.¹²

¹² http://hvg.hu/vilag/20130211_A_vizvagyonnal_kell_foglalkoznia_az_EBne